

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez** tarafından Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.30.09.2022

Remziye TOSUN
Diyarbakır Milletvekili

Türkiye'de 2012 yılında Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde Sarıbuğday ve Bağdere köylerinde ilk kaya gazı (şeyl) kuyuları açıldığı basına yansımıştı. 2013 yılında ise Türkiye'de 4.6 trilyon metre küp kaya gazı rezervi olduğu ileri sürülmüştü. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) ile birlikte Diyarbakır'daki sondaj çalışmasında ortaklık yapan Shell firması, açtığı Sarıbuğday-1 kuyusunda kaya gazı çalışmalarının devam ettiği bilinmektedir. Diyarbakır'da devam eden kaya gazı çıkarma işlemi, Lice-Bingöl hattındaki deprem kuşağı üzerinde yapılmaktadır. Türkiye'nin enerji ihtiyacının bir kısmını karşılayacağı söylene de kaya gazının çıkarılma işlemi ekolojik tahribatlara sebep olmaktadır.

Kaya gazının çıkarılma yöntemi nedeniyle yer altında kimyasal maddeler karıştırılmış tazyikli suyla yapılan patlamalarda, yer altındaki gazların ve geriye kalan atık suyun depolanması da sorun yarattığı için kaya gazının çıkarılmasını doğanın tahrip edilmesiyle eşdeğer görülmektedir. Aynı zamanda kaya gazının çıkarılma yöntemi ve sonrasında doğanın kirletileceği, yeraltı su kaynaklarına kimyasal atıklar karışacağı ve hatta depremi tetiklediği ileri sürülmektedir. Yine basına yansıyan bilgilere göre binlerce kaya gazı kuyularının açılacağı, her bir kuyunun çok fazla suya ihtiyacı olacağını ve yer altı sularını zehirleyeceği veya yönünü değiştireceği iddia edilmektedir. Bununla birlikte Silvan ve Batman barajlarının bu su ihtiyacından dolayı yapıldığı ileri sürülmektedir. Kaya gazı çıkarılması sebebiyle arazisini kiralayan bir yurttaş, sondaj sırasında suya kattıkları kimyasal maddelerin sondaj bölgesinde bulunduğu ve orada hiç bir bitki ve canlının yaşamadığını beyan etmiştir.

Bu bağlamda;

- 1- Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde Sarıbuğday ve Bağdere köylerinde mevcut kaya gazı kuyularının sayısı kaçtır? Kaya gazı çıkarma işlemi hangi aşamadadır? Sarıbuğday ve Bağdere köylerinde kuyulardan çıkarılan kaya gazı miktarı ne kadardır?
- 2- Diyarbakır'ın Silvan ilçesi Sarıbuğday ve Bağdere köylerinde kaya gazı çalışmalarına ilişkin Çevre Etki Değerlendirme (ÇED) raporu mevcut mudur?
- 3- Kaya gazının çıkarılma yöntemi ve sonrasında doğanın kirletileceği, yeraltı su kaynaklarına kimyasal atıklar karışacağı ve hatta depremi tetiklediği, aynı zamanda kaya gazının çıkarılma yöntemi nedeniyle yer altında kimyasal maddeler karıştırılmış tazyikli suyla yapılan patlamalarda yer altındaki gazların ve geriye kalan atık suyun depolanmasının sorun yarattığı Bakanlığınızın bilgisi dâhilinde midir?
- 4- Kaya gazı çıkarma işlemi sırasında ve sonrasında yer altı ve yer üstü kaynakları zehirlenmesi, depremi tetiklemesi, kuyuların etrafında hiçbir canlının bulunmaması gibi tahribatlara ilişkin Bakanlığınız önlem almış mıdır? Bakanlığınız bu konuda çalışmaları nelerdir?
- 5- Türkiye'de özellikle Diyarbakır'da binlerce kaya gazı kuyularının açılacağı, her bir kuyunun çok fazla suya ihtiyacı olacağını ve yer altı sularını zehirleyeceği veya yönünü değiştireceğinden Bakanlığınız haberdar mıdır? Silvan ve Batman barajlarının bu su ihtiyacından dolayı yapıldığı doğru mudur?
- 6- Türkiye'de Diyarbakır'ın Silvan ilçesi Sarıbuğday ve Bağdere köyleri dışında hangi bölgelerde kaya gazı kuyuları bulunmaktadır? Türkiye'de mevcut kaya gazı kuyularının sayısı kaçtır?